Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Камінь-Каширської міської ради»

11.09.2026

м. Луцьк, 2026

І. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19[1], 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 11.09.2026 групою НПМ здійснено відвідування відділення стаціонарного догляду для постійного проживання комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Камінь-Каширської міської ради» (далі – відділення, заклад).

Відвідування здійснювали члени групи НПМ:

Храновський Назарій Ігорович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини (керівник групи НПМ);

Литвинчук Ірина Миколаївна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Щесюк Оксана Вікторівна, представник громадської організації.

Загальна інформація.

Відвідування проведено у присутності завідувача відділення Митчика Ярослава Васильовича.

Відділення знаходиться за адресою: вул. Шевченка, 92, м. Камінь-Каширський, Волинська обл.

Згідно з Положенням закладу, затвердженим наказом директора комунальної установи «Центр надання соціальних послуг Камінь-Каширської міської ради» (далі – Центр) від 19.12.2023 №134 - ОД, відділення є структурним підрозділом Центру, яке утворюється для обслуговування не менш як 10 осіб, до якого на постійне утримання за рахунок бюджетних коштів, не залежно від доходу отримувача соціальних послуг, приймаються особи з інвалідністю І – ІІІ групи, громадяни похилого віку, хворі (з числа осіб працездатного віку на період до встановлення їм групи інвалідності, але не більш як чотири місяці).

Заклад розташований в одноповерховій будівлі. На прилеглій території знаходиться сад та розташовані місця для відпочинку підопічних (фото 1).

У відділенні наявні стенди, на яких зазначена інформація про права і обов’язки отримувачів соціальної послуги та скриньки для звернень.

Відеоспостереженням заклад не обладнаний.

На день відвідування в закладі перебувала 21 особа, з яких: 2 внутрішньо переміщені особи, 11 осіб – ліжко-хворі. Усі підопічні відділення є дієздатними особами, 7 осіб мають встановлену групу інвалідності.

Середня вартість утримання 1 особи у першому півріччі 2026 року становила 644,40 грн/день.

Згідно зі штатним розписом у закладі затверджено 12,5 штатних одиниць: завідувач відділення – 1, лікар – 0,5; медична сестра з дієтичного харчування – 1, медична сестра – 1,

молодша медична сестра – 6; санітарка – господиня – 1; кухар – 2.

Фактично у відділенні працюють 13 працівників. У робочу зміну у закладі догляд за підопічними здійснюють 4 особи (у вихідні дні – 2 особи), під час нічної зміни – 1 особа.

У посадових інструкціях працівників відділення передбачено пункт про заборону катувань відповідно до статті 10 Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження і покарання.

Медичне обслуговування мешканців відділення забезпечується Комунальним некомерційним підприємством «Камінь-Каширський центр первинної медико-санітарної допомоги» Камінь-Каширської міської ради (надалі – Камінь-Каширський ЦПМД) відповідно до договору про співпрацю від 29.01.2025 №20-25 та від 03.02.2025 № 47.

Під час огляду наявних у закладі медичних препаратів не було виявлено ліків з терміном придатності, який минув. Лікарські засоби тимчасово зберігаються у шафі в кабінеті керівника закладу, оскільки у кабінеті медичної сестри здійснюються ремонтні роботи. З пояснень персоналу, ліки (таблетовані) видають за призначення лікаря. У разі необхідності надання медичної допомоги викликають невідкладну швидку допомогу. Усі працівники вчасно проходять медичні огляди, що підтверджено відповідними записами в особистих медичних книжках.

Під час відвідування в закладі проводилися ремонтні роботи. Водночас приміщення утримувалися в належному санітарному стані.

Мешканці проживають в дво- та тримісних кімнатах (фото 2, 3). Жінки й чоловіки проживають окремо. У житлових кімнатах закладу забезпечено належний температурний режим, природне та штучне освітлення є задовільним. Постільна білизна замінюється один раз на тиждень або частіше за потреби. Вікна у кімнатах відділення не заґратовані. Підопічні забезпечені необхідним твердим та м’яким інвентарем, особисті речі зберігаються у шафах.

Відповідно до журналу обліку померлих станом на дату відвідування у 2026 році зафіксовано 7 летальних випадків внаслідок серцево-судинних захворювань.

У всіх підопічних закладу укладені декларації з сімейними лікарями, що дає їм можливість отримувати лікарські засоби за програмою медичних гарантій на 2026 рік. В медичній частині ведуться журнали обліку надходження та використання медичних препаратів.

Під час відвідування перевірено формування, ведення та зберігання особових справ підопічних. Всі вони мають документи, що посвідчують особу. На всіх підопічних розроблений індивідуальний план надання соціальної послуги «Догляд стаціонарний».

Для підопічних організовано чотириразове харчування та облаштовано їдальню, деякі з них споживають їжу у кімнатах (фото 4). Наявне денне і перспективне меню.

Ванні процедури підопічні приймають раз на тиждень, за потреби – щоденно.

У разі перебоїв з електроенергією у відділенні використовується генератор. Санітарно-гігієнічні приміщення відділення обладнані водонагрівачами (бойлерами), наявні пральна та сушильна машини.

Укриття знаходиться в приміщенні Камінь-Каширського ЦПМД, про що сторонами 10.11.2025 укладено договір №320 щодо спільного використання.

Групою НПМ проведено особисте конфіденційне спілкування з 10 підопічними та 2

працівниками відділення, оглянуто житлові й допоміжні приміщення, проаналізовано установчі та внутрішні документи закладу, вивчено особові справи проживаючих осіб.

Дозвілля організовано шляхом організації занять працівниками «Центру Життєстійкості». Регулярно працівники відділення організовують спільне читання преси, книжок, перегляд телебачення. У будь-який час доступні настільні ігри. Фізична активність реалізується через прогулянки по території закладу.

Скарг на неналежне поводження, якість догляду та умови проживання від отримувачів соціальної послуги не надходило. Також мешканці відділення повідомили про відсутність застосування до них будь-яких заходів фізичного або психологічного впливу.

Попереднє відвідування.

Відвідування відділення здійснювалося вперше.

ІІ. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на життя та безпеку (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

1. Під час відвідування встановлено, що терміни використання окремих вогнегасників сплив, оскільки їх останнє технічне обслуговування здійснено у листопаді 2024 року, що порушує вимоги пункт 3 розділ ІІ Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України 15.01.2018 № 25.

Окрім того, розміщення вогнегасників у закладі не відповідає вимогам пункту 6 Розділу 3 Правил експлуатації та типових норм належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15.01.2018 № 25 (надалі – Правила експлуатації вогнегасників), де зазначено, що переносні вогнегасники розміщують шляхом навішування за допомогою кронштейнів на вертикальні конструкції на висоті не більше 1,5 м від рівня підлоги до нижнього торця вогнегасника і на відстані від дверей, достатній для їх повного відчинення, або встановлюють у пожежні шафи пожежних кран-комплектів, на пожежні щити, стенди, підставки та спеціальні тумби.

Порушення права на охорону здоров’я та медичну допомогу (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 49 Конституції України, Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров’я»).

2. У житлових кімнатах отримувачів соціальних послуг відсутні кнопки виклику персоналу, у зв’язку з чим підопічні позбавлені можливості оперативно звернутися за допомогою у разі виникнення невідкладної ситуації.

3. У відділенні наявна карантинна кімната, однак вона використовується не за призначенням, оскільки там проживають підопічні. Така практика унеможливлює своєчасну ізоляцію осіб із підозрою або підтвердженими інфекційними захворюваннями та створює ризики поширення інфекцій серед підопічних і персоналу. Це не відповідає вимогам заходів та засобів щодо попередження інфікування під час догляду за пацієнтами,

затверджених наказом Міністерством охорони здоров'я України від 03.08.2020 № 1777, які є обов'язковими для всіх закладів, що надають соціальні послуги, незалежно від форми власності та підпорядкування.

4. Медичними працівниками не складається довідка про фіксацію тілесних ушкоджень (форма первинної облікової документації № 511/о) відповідно до вимог наказу Міністерства охорони здоров'я України від 02.02.2024 № 186. Відсутність належного документування таких фактів може перешкоджати ефективному розслідуванню випадків травмування у подальшому.

Порушення прав осіб з інвалідністю та маломобільних груп населення (статті 9, 26 Конвенції про права осіб з інвалідністю, Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», статті 23, 7 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні).

5. У відділенні перебуває 7 осіб з інвалідністю, однак в особових справах відсутні відомості про індивідуальні програми реабілітації шести з них.

Варто зазначити, що індивідуальна програма реабілітації особи з інвалідністю є обов'язковою для виконання органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, реабілітаційними установами, підприємствами, установами, організаціями, в яких перебуває особа з інвалідністю, незалежно від їх відомчої підпорядкованості, типу і форми власності (стаття 23 Закону України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»).

6. Приміщення закладу не пристосовані до потреб осіб з інвалідністю та підопічних, які належать до маломобільних груп населення, що не відповідає вимогам ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення» (далі – ДБН В.2.2-40:2018), а саме:

у порушення вимог пункту 5.3.1 ДБН В.2.2-40:2018 ухил відкритого пандуса на шляхах руху та біля входу до будівлі (перед центральним входом) становить 12° за норми не більше 8° (фото 5, 6);

приміщення закладу не обладнані засобами безпеки, орієнтування, отримання інформації для осіб із порушенням зору (пункт 8.1.1 ДБН В.2.2-40:2018);

будівля закладу не оснащена попереджувальними контрастними смугами, відсутні тактильні елементи доступності (пункт 3.44 ДБН В.2.2-40:2018) (фото 7);

в душових кімнатах відсутні штанги, поворотні або відкидні сидіння, санітарно-гігієнічна кімната не пристосована для осіб, які пересуваються на кріслах колісних (пункт 11.6 ДБН В.2.2-40:2018) (фото 8, 9).

7. У статті 9 Конвенції про права осіб з інвалідністю вказано про необхідність створювати умови особам з інвалідністю для ведення незалежного способу життя й всебічної участі у всіх аспектах життя. Оскільки заклад розміщений у непристосованому приміщенні, підопічним не створено універсальний простір для їх комфортного проживання. Маломобільні мешканці майже не бувають на свіжому повітрі, так як не мають можливості самостійно вийти/виїхати на прогулянку.

Порушення права на достатній життєвий рівень, що включає достатнє

харчування, житло (стаття 48 Конституції України).

8. У закладі не в повному обсязі забезпечено належну організацію питного режиму підопічних. Під час відвідування групою НПМ встановлено, що в загальному коридорі розміщено ємності з питною водою та індивідуальний посуд для її вживання, а проживаючі особи забезпечені індивідуальними пляшками для пиття. Водночас, зі слів працівників закладу, забір питної води здійснюється з місцевої загальної системи водопостачання, при цьому документи, що підтверджують її якість та безпечність (сертифікат або результати лабораторних досліджень), під час відвідування не були надані.

9. Групою НПМ встановлено, що продукти харчування у закладі зберігаються в холодильнику з порушенням правил товарного сусідства та без відповідного маркування, що не відповідає вимогам статті 49 Закону України «Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів». Порушення вищезазначених правил може призвести до перехресного забруднення, що збільшує ризик харчових отруєнь (фото 10).

10. Підопічні закладу харчуються з металевого посуду та під час прийому їжі використовують виключно ложки (фото 11). Європейський комітет із запобігання катуванням та нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню (далі – КЗК) у Восьмій Загальній доповіді [CPT/Inf (98) 12] зазначає, що підопічним слід надавати можливість використання елементів звичайного «нелікарняного» життя, зокрема користуватися відповідним посудом та столовими приборами, що є невід'ємною частиною програми психосоціальної реабілітації.

Порушення права на повагу до приватного і сімейного життя (стаття 8 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 32 Конституції України, статті 14 та 22 Конвенції про права осіб з інвалідністю).

11. Пунктом 2 розділу VIII Державного стандарту стаціонарного догляду за особами, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 29.02.2016 № 198 передбачено, що заходи особистого догляду здійснюються при зачинених дверях або за ширмою та з обмеженою кількістю помічників тільки надавачем соціальної послуги, який має спеціальну підготовку та навички. Водночас у відділенні відсутні ширми, що не забезпечує належного рівня приватності під час гігієнічних процедур.

Порушення права володіти, користуватися та розпоряджатися своєю власністю (стаття 41 Конституції України).

12. У процесі відвідування групою НПМ встановлено, що підопічні закладу отримують належну їм частину призначеної пенсії на персональні банківські рахунки. Платіжні картки для доступу до пенсійних рахунків більшості мешканців зберігаються у керівника закладу. Зняття готівки з карток здійснює безпосередньо керівник або працівник відділення без наявного доручення.

Підопічні повідомили, що не мають можливості зберігати належні їм грошові кошти, а також самостійно обирати та придбавати необхідні речі й товари. За їхніми словами, у разі потреби в купівлі певних товарів вони звертаються до працівників закладу з відповідним

проханням, після чого працівники здійснюють їх придбання та передають підопічним у межах визначеної суми коштів.

Зазначені обставини потребують додаткової оцінки з огляду на необхідність забезпечення права дієздатних підопічних самостійно розпоряджатися належними їм коштами та майном, у тому числі самостійно обирати товари відповідно до власних потреб і бажань та здійснювати їх придбання. Зазначене може свідчити про обмеження майнової самостійності дієздатних підопічних та їхнього права самостійно розпоряджатися власними коштами.

Облік руху коштів та витрат пенсій підопічних керівництвом закладу не ведеться. Такий спосіб отримання пенсії підопічними є непрозорим і містить ризики для можливих зловживань з боку персоналу.

ІІІ. РЕКОМЕНДАЦІЇ

1. Камінь-Каширській міській раді:

1.1. забезпечити контроль за додержанням прав підопічних;

1.2. вжити заходів щодо усунення наведених порушень прав осіб, яким надаються соціальні послуги зі стаціонарного догляду, а також причин та умов, що сприяють таким порушенням, їх недопущення у подальшій діяльності.

2. Комунальній установі «Центр надання соціальних послуг Камінь-Каширської міської ради»:

2.1. провести технічне обслуговування вогнегасників та розмістити їх відповідно до вимог п. 6 Правил експлуатації вогнегасників;

2.2. обладнати житлові кімнати кнопками виклику персоналу;

2.3. облаштувати приміщення для ізоляції підопічних з ознаками інфекційних захворювань;

2.4. забезпечити фіксацію тілесних ушкоджень відповідно до вимог чинного законодавства;

2.5. забезпечити наявність індивідуальних програм реабілітації осіб з інвалідністю, які проживають у закладі;

2.6. усунути порушення вимог ДБН В.2.2-40:2018 щодо створення умов для вільного та безперешкодного доступу осіб з інвалідністю та інших підопічних, в тому числі у санвузлах;

2.7. забезпечити маломобільним підопічним та ліжковим хворим можливість регулярно перебувати на свіжому повітрі;

2.8. забезпечити доступ до питної води;

2.9. забезпечити належний контроль за зберіганням харчових продуктів та організацією харчування підопічних, зокрема дотримання правил товарного сусідства, роздільного зберігання продуктів відповідно до їх виду та умов зберігання;

2.10. вжити заходів щодо вилучення з використання металевого столового посуду та забезпечити підопічних приборами, виготовленими із безпечних матеріалів;

2.11. забезпечити можливість проведення процедур особистої гігієни в умовах приватності для підопічних, які проживають у кімнатах спільно з іншими особами,

зокрема шляхом встановлення ширм;

2.12. забезпечити індивідуальний підхід до організації придбання підопічними товарів першої необхідності та запровадити належно регламентований механізм отримання ними грошових коштів і здійснення покупок за дорученням.

Додаток: фотоматеріали на 2 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ
головний спеціаліст Відділу сприяння
роботі регіональних представництв
Секретаріату Уповноваженого Верховної
Ради України з прав людини **Назарій ХРАНОВСЬКИЙ**

Фотоматеріали

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

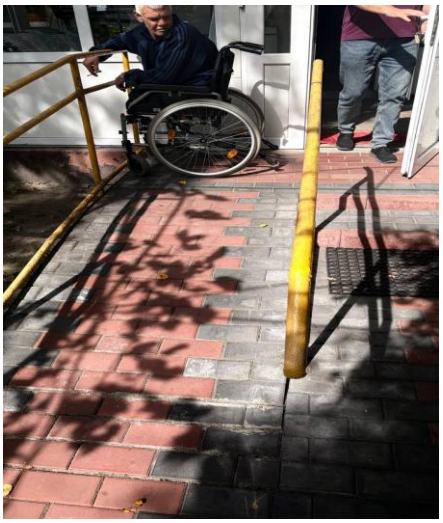

Фото 6

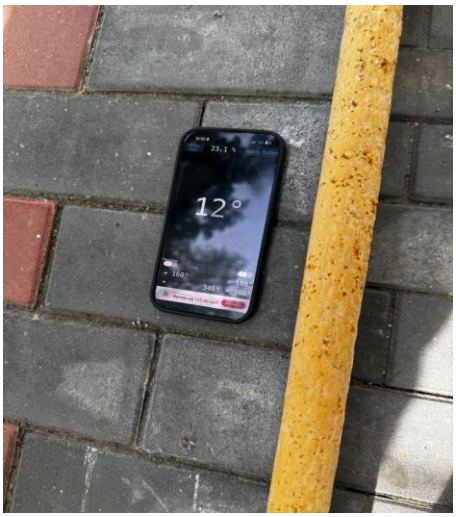

Фото 7

Фото 8

Фото 9

Фото 10

Фото 11

